

Жук Ірина Ігорівна*старший викладач кафедри авіаційної англійської мови**Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Харків, Україна*E-mail: irinazhuk11@gmail.comORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-4810-7954>**Єрастова-Михалусь Інна Борисівна***кандидат педагогічних наук, доцент,**професор кафедри авіаційної англійської мови**Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Харків, Україна*E-mail: innaem28@gmail.comORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2350-6082>**Журавльова Надія Вікторівна***старший викладач кафедри авіаційної англійської мови**Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Харків, Україна*E-mail: nadya784@ukr.netORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-0173-5126>**Методологія викладання авіаційної англійської**

Інтенсивний розвиток міжнародної авіації та посилення вимог до безпеки польотів актуалізують проблему формування професійної комунікативної компетентності майбутніх авіафахівців відповідно до стандартів ICAO. Метою статті є теоретичне обґрунтування та розроблення структурно-функціональної моделі методології викладання авіаційної англійської мови, інтегрованої з фаховою підготовкою. У дослідженні застосовано аналіз нормативних документів ICAO, порівняльно-педагогічний аналіз британського й українського досвіду, узагальнення практичних результатів викладання, а також метод педагогічного моделювання. У статті обґрунтовано необхідність інтеграції лінгвістичного, професійного та психолінгвістичного компонентів підготовки, розкрито роль scenario-based training, симуляційних технологій і формувального оцінювання як засобів розвитку автоматизованих мовних і поведінкових реакцій у стандартних і нестандартних польотних ситуаціях. Проаналізовано британський досвід органічного поєднання мовної та льотної підготовки й визначено можливості його адаптації в українських закладах вищої освіти. Запропонована авторська модель включає цільовий, змістовий, процесуальний і діагностичний компоненти та ґрунтується на принципах професійної релевантності, безпекової орієнтації, інтегративності й адаптивності. Результати дослідження доводять, що впровадження інтегрованої методології сприяє підвищенню ефективності мовної підготовки, розвитку стресостійкості та гарантуванню безпечної професійної діяльності авіаперсоналу.

Ключові слова: *методологія викладання авіаційної англійської мови, інтеграція мовної та льотної підготовки, професійна комунікативна компетентність, стандарти ICAO, формувальне оцінювання, симуляційне навчання.*

Вступ. Інтенсивний розвиток міжнародної авіації у XXI ст. супроводжується зростанням повітряного руху, посиленням транскордонної мобільності та професійної взаємодії фахівців різних країн. Англійська мова виступає стандартизованим засобом комунікації та ключовим елементом забезпечення польотів. Відповідно до вимог ICAO, пілоти та диспетчери повинні володіти англійською на рівні Operational Level 4, що гарантує ефективний радіообмін у стандартних і нестандартних ситуаціях, підкреслюючи професійну відповідальність та безпеку польотів.

Аналіз розслідувань авіаційних подій показує, що комунікативні помилки, як-от неточність формулювань, фонетичні викривлення, неповне розуміння інструкцій, ускладнюють ситуації, особливо за підвищеного психоемоційного навантаження та обмеженого часу. Це підкреслює необхідність якісної професійно орієнтованої мовної підготовки майбутніх авіафахівців. В Україні дисципліна «Авіаційна англійська мова» інтегрована в освітніх програмах, проте мовний складник часто виконується автономно від фахових дисциплін, що знижує її професійну релевантність.

Між міжнародними вимогами до комунікативної компетентності авіаперсоналу та недостатньою інтеграцією мовної підготовки в системі фахового навчання існує суперечність. Усунення цієї проблеми потребує методологічного оновлення викладання авіаційної англійської мови через інтегровані моделі навчання, сценарно орієнтовані технології, симуляційні методи та формувальне оцінювання. Отже, актуальність дослідження зумовлена необхідністю наукового обґрунтування та створення цілісної методологічної моделі, що формує професійну комунікативну компетентність авіафахівців відповідно до міжнародних стандартів і потреб сучасної авіації.

Проблема формування професійної мовної компетентності майбутніх авіафахівців залишається актуальною як у вітчизняній, так і в міжнародній педагогічній науці. Викладання авіаційної англійської мови є ключовим елементом підготовки авіаперсоналу, що забезпечує ефективну комунікацію та безпеку польотів у міжнародному повітряному просторі. Українські дослідники аналізували професійну комунікацію в авіаційному середовищі: формування навичок безпомилкової комунікації в диспетчерів (Тарнавська, 2008); теоретико-методологічні засади професійного мовлення майбутніх авіафахівців (Ковтун, 2017); поєднання мовної підготовки із професійним контекстом діяльності та моделювання ситуацій, максимально наближених до реальних умов польоту (Москаленко, 2017).

Проблема професійної спрямованості навчання англійської мови в авіаційному ВНЗ розглядається не лише як навчальна дисципліна, а як засіб професійної підготовки майбутніх авіаспеціалістів (Барановська, 2018). Значну увагу дослідники приділяють формуванню навичок авіаційного радіообміну: розвитку професійно орієнтованих мовленнєвих умінь для радіотелефонної комунікації у стандартних і нестандартних ситуаціях (Васюкович, 2015; Пазюра, 2016). Лінгвістичний аспект авіаційного радіотелефонного дискурсу визначається як «мовлення авіаційних спеціалістів, мета якого полягає у вербальному обміні засобами англійської мови професійною інформацією під час польоту через радіотелефонний зв'язок» (Кириченко, 2013: 63). Вона підкреслює стандартизований характер фраз, регламентованість мовленнєвих структур і необхідність максимальної точності формулювань для забезпечення польотів.

Аналіз зарубіжних джерел засвідчує, що підготовка авіаперсоналу зосереджується на оцінюванні мовної компетентності відповідно до шкали ICAO, формуванні точного використання стандартної фразеології та plain English у стандартних і нестандартних ситуаціях, а також на розвитку здатності до ефективної комунікації в умовах підвищеного навантаження (ICAO, 2010). Окрім того, зарубіжні дослідження підкреслюють, що успішність програм авіаційної англійської значною мірою залежить від попереднього аналізу потреб авіаційного персоналу, що дозволяє адаптувати навчальний контент до реальних професійних завдань і вимог (Dongil & Hyejeong, 2005).

Водночас аналіз наукових публікацій і практики показує потребу в інтегрованій методологічній моделі викладання авіаційної англійської, що поєднувала б лінгвістичні, професійні, психолінгвістичні та безпекові аспекти. Особливої уваги потребує адаптація британського досвіду підготовки авіафахівців до українських умов: попри ефективність практик, їх системне впровадження потребує методичного переосмислення з урахуванням національних стандартів, ресурсних можливостей і організаційних особливостей (Банькова, 2023). Отже, сучасний стан проблеми потребує створення комплексної та адаптивної методології викладання авіаційної англійської, орієнтованої на інтеграцію міжнародних стандартів, зарубіжного досвіду та специфіки української професійної освіти.

Мета та завдання дослідження. Метою статті є розроблення та наукове обґрунтування структурно-функціональної моделі методології викладання авіаційної англійської мови в умовах інтегрованої професійної підготовки авіафахівців.

Завдання дослідження такі:

1. Проаналізувати сучасні підходи до викладання авіаційної англійської мови у Великій Британії, зокрема стандарти Civil Aviation Authority (далі – CAA), інтеграцію мовної та льотної підготовки, використання scenario-based training, симуляційних технологій і формувального оцінювання.
2. Визначити теоретичні засади інтеграції лінгвістичного, професійного, психолінгвістичного та безпекового компонентів у структурі мовної підготовки авіафахівців.
3. Провести порівняльний аналіз зарубіжного досвіду та практики викладання авіаційної англійської мови в українських закладах вищої освіти.
4. Розробити структурно-функціональну модель інтегрованого викладання авіаційної англійської мови, обґрунтувати її методичні компоненти.
5. Сформулювати практичні рекомендації щодо модернізації мовної підготовки майбутніх авіафахівців у контексті гармонізації з міжнародними стандартами.

Реалізація зазначених завдань забезпечує наукове обґрунтування інтегрованої методології викладання авіаційної англійської мови та визначає напрями її впровадження в систему професійної авіаційної освіти України.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалами дослідження слугували міжнародні нормативні документи у сфері авіаційної комунікації (стандарти ICAO), навчально-методичні програми підготовки авіафахівців, зокрема британський досвід викладання авіаційної англійської мови, а також авторські методичні розробки, упроваджені в освітній процес. Емпіричну базу становили результати спостереження за навчальною діяльністю курсантів під час тренажерних і льотних занять, аналіз виконання комунікативних сценаріїв і практик формування оцінювання.

У процесі дослідження застосовано комплекс взаємопов'язаних методів: теоретичні – аналіз, синтез, узагальнення наукових джерел і нормативних вимог; порівняльно-педагогічний аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду; системно-структурний аналіз для визначення компонентів методології; педагогічне моделювання – для розроблення структурно-функціональної моделі викладання авіаційної англійської мови; метод педагогічного спостереження та аналіз результатів навчальної діяльності – для оцінювання ефективності запропонованих підходів.

Комплексне застосування зазначених методів забезпечило обґрунтованість теоретичних висновків і практичних рекомендацій щодо вдосконалення методології викладання авіаційної англійської мови в системі професійної підготовки авіафахівців

Результати дослідження. Викладання авіаційної англійської є складним міждисциплінарним процесом, що поєднує лінгвістичні, професійні та психолінгвістичні компоненти. Його специфіка зумовлена високими вимогами до безпеки польотів і точності обміну інформацією між пілотами, диспетчерськими службами й іншими учасниками авіапростору. Авіаційна англійська виступає не лише інструментом професійної взаємодії, а й критично важливим фактором формування компетентності авіаперсоналу. Студенти мають усвідомлювати, що навчання – це не просто опанування лексики й граматики, а розвиток навичок безпечного й точного професійного спілкування.

Сучасна теорія ESP орієнтує навчальний процес на мовні засоби, термінологію та комунікативні ситуації, характерні для професійної діяльності. Для авіафахівців це передбачає включення у програму стандартизованих моделей радіотелефонного дискурсу, специфічної авіаційної лексики та типових сценаріїв обміну інформацією у стандартних і нестандартних польотних умовах

Інтеграція ESP-методики та практичних сценаріїв дозволяє підвищити точність і ефективність комунікації студентів у професійних ситуаціях (Dudley-Evans & St John, 1998).

Особливу увагу варто приділяти радіотелефонному дискурсу, що відзначається суворою регламентацією, обмеженим словниковим запасом і стандартизованою структурою речень. Студентів тренують для швидкого та точного вибору формул у стандартних умовах і оперативного переходу на plain English у нестандартних ситуаціях, зберігаючи ясність і точність повідомлення (Васюкович, 2015; Пазюра, 2016). Системне опанування дискурсу є ключовим для безпечної професійної діяльності.

Викладачі мають формувати у студентів здатність швидко адаптувати мовлення до стресу, багатозадачності й обмеженого часу, контролювати темп, вимову, інтонацію та аналізувати отриману інформацію. Без розвитку цих психолінгвістичних навичок навіть високий рівень термінологічної підготовки не гарантує безпеки професійної комунікації (Москаленко, 2017).

Ключові теоретичні положення викладання авіаційної англійської передбачають інтеграцію професійної та мовної підготовки, поєднання формального та практичного навчання та використання професійно орієнтованих комунікативних сценаріїв. Формування компетентності включає навчання термінології, стандартних процедур, радіотелефонного спілкування та психолінгвістичну підготовку до стресових ситуацій. Практично це реалізується через моделювання польотних умов, нестандартних сценаріїв, симулятори й інтерактивні вправи, що забезпечує готовність студентів до професійної діяльності в безпечних умовах. Таке поєднання навчальних інструментів забезпечує формування готовності студентів до професійної діяльності в безпечних і контрольованих умовах.

Теоретичні засади викладання авіаційної англійської базуються на інтеграції ESP-методики, стандартизованих моделей радіотелефонного дискурсу та психолінгвістичних принципів. Це формує компетентності студентів за стандартами ICAO та слугує основою для адаптованої методології в Україні, поєднуючи міжнародний досвід із національною специфікою підготовки авіафахівців.

Досвід Великої Британії в підготовці авіафахівців є важливим орієнтиром для методології викладання авіаційної англійської. Британська система вирізняється високою стандартизацією, інтеграцією теоретичної і практичної підготовки та дотриманням вимог ICAO (ICAO, 2016; Civil Aviation Authority, 2020). Для України цей досвід цінний як приклад системного підходу до формування професійної комунікативної компетентності, що поєднує лінгвістичні, професійні та психолінгвістичні компоненти.

Отже, інтеграція мовної підготовки у професійному контексті дозволяє формувати у студентів реальні професійні компетенції, а не лише знання лексики чи граматики. Такий підхід варто враховувати в розробленні українських навчальних програм авіаційної англійської мови. Мовна компетентність

оцінюється на рівні з технічними навичками, оскільки безпосередньо впливає на безпеку польотів і ефективність командної роботи екіпажу.

На відміну від української програми, де авіаційна англійська часто викладається автономно, британський підхід демонструє ефективність інтегрованого навчання. Мовні навички набувають цінності під час змодельованих польотів або роботи на тренажерах: курсанти виконують ролі пілота та диспетчера англійською, відпрацьовують стандартні фрази, оцінюють взаємодію команди та формують автоматичні мовні й поведінкові реакції у стресових ситуаціях.

Такий підхід розвиває мовні навички, соціальний інтелект, швидкість ухвалення рішень і психологічну стійкість. Українські програми можуть впроваджувати інтерактивні сценарії з ротацією ролей (пілот, диспетчер, бортінженер), що дозволяє одразу оцінювати ефективність комунікації та адаптувати мовлення до різних професійних ситуацій. Поєднання мовної та льотної підготовки формує цілісну компетентність, де мовні навички органічно взаємодіють із професійними знаннями та вмінням ухвалювати рішення, наближаючи українські програми до міжнародних стандартів.

Британська авіаційна освіта ефективна завдяки інтеграції мовних курсів із льотною підготовкою через:

1. Спільні навчальні модулі, де викладачі англійської працюють з інструкторами льотної підготовки, синхронізуючи мовні та технічні завдання.
2. Реалістичні сценарії польотів, що імітують стандартні і аварійні ситуації, стимулюючи використання професійної англійської під навантаженням.
3. Інтегровану роботу груп, де пілоти та диспетчери відпрацьовують комунікаційні процедури разом, розвивають командні навички та швидкість реагування.

Такий підхід дозволяє курсантам застосовувати мовні знання в реальних або змодельованих польотних ситуаціях, зменшувати ризик помилок і формувати автоматизовані реакції під стресом.

Під час тренажерних занять курсанти виконують ролі пілота, диспетчера або бортінженера, обговорюють польотний план англійською та реагують на несподівані відхилення маршруту чи технічні несправності. Групові рольові ігри відпрацьовують взаємодію екіпажу, підвищуючи соціальний інтелект і командні навички.

Отже, інтеграція мовної та льотної підготовки створює комплексну систему навчання. Для українських програм це означає включення мовних модулів у льотні та тренажерні заняття, використання сценаріїв з ротацією ролей і реалістичних ситуацій для формування цілісної компетентності курсантів.

Сценарне навчання (scenario-based training) є центральним у британських програмах підготовки авіафахівців. Кожен модуль відтворює реальні ситуації:

1. Стандартні польоти – відпрацювання процедур і комунікації пілотів та диспетчерів.
2. Несприятливі погодні умови – адаптація дій і мовлення.
3. Непередбачені технічні проблеми – моделювання несправностей і оперативне реагування.
4. Аварійні ситуації – відпрацювання алгоритмів, стандартизованих фраз і plain English у стресових умовах.

Такий підхід формує професійну комунікативну компетентність, де мовлення стає інструментом безпечної взаємодії.

У тренажерних заняттях студенти виконують ролі пілота, диспетчера та бортінженера англійською, обговорюють рішення та координують дії команди, наприклад, під час симуляції відмови двигуна. Це формує автоматизовані мовні та поведінкові реакції, критично важливі для реальних польотів.

Scenario-based training у поєднанні з рольовими іграми, груповими дискусіями та квазіпрофесійними завданнями забезпечує повну «зануреність» у професійну діяльність, розвиває соціальний інтелект, психологічну стійкість і здатність ухвалювати рішення під тиском часу.

Симулятори є ключовим елементом британських програм підготовки авіафахівців, використовуються для льотної та мовної підготовки. Вони дозволяють моделювати широкий спектр ситуацій – від стандартних польотів до складних аварійних сценаріїв – у контрольованому безпечному середовищі.

Переваги симуляторів:

1. Відпрацювання стандартних і нестандартних ситуацій без ризику для життя та обладнання.
2. Формування автоматизованих мовних і поведінкових реакцій – застосування стандартної фразеології та plain English.
3. Оперативний зворотний зв'язок – інструктор одразу оцінює дії та коригує помилки (Dudley-Evans & St John, 1998).

У тренажерних заняттях курсанти одночасно виконують ролі пілота, диспетчера та бортінженера англійською. Це дозволяє швидко реагувати на непередбачені обставини, перевіряти точність використання стандартних фраз і оцінювати ефективність командної взаємодії.

Симулятори створюють ефект «занурення» у професійну діяльність, водночас тренують мовні, когнітивні та психолінгвістичні навички. У поєднанні з інтерактивними сценаріями, рольовими іграми та груповою роботою вони формують професійну комунікативну компетентність, соціальний інтелект і психологічну стійкість курсантів.

У британських програмах підготовки авіафахівців активно застосовується безперервне формувальне оцінювання (formative assessment), що дозволяє відстежувати прогрес студентів протягом курсу та може становити до 45% від загальної оцінки. Основні складники формувального оцінювання охоплюють:

1. Регулярне оцінювання мовних дій у сценаріях – перевірка точності стандартних фраз, команд і ефективності комунікації.

2. Самооцінювання та взаємооцінювання студентів – розвиток критичного мислення, командної відповідальності.

3. Системний аналіз ефективності комунікації та професійної реакції – коригування навчальних сценаріїв та підвищення адаптивності підготовки (Cumming, 2001).

Це дозволяє формувати професійні та мовні компетенції, усвідомлювати сильні і слабкі сторони та підвищувати ефективність взаємодії екіпажу.

Попри ефективність британських програм, інтегроване навчання в Україні стикається з методологічними й організаційними складнощами, як-от:

1. Високі вимоги до кваліфікації викладачів – педагог має поєднувати лінгвістичні компетенції та знання авіаційних процедур, що у Великій Британії забезпечується сертифікацією CAA.

2. Ресурсні потреби симуляторів та інтерактивних сценаріїв – доцільне поетапне впровадження з використанням комп'ютерних тренажерів чи адаптованих сценаріїв.

3. Адаптація сценаріїв до різних категорій авіаперсоналу – відпрацювання комунікації для пілотів, диспетчерів і бортінженерів у відповідних професійних контекстах.

Методологічні рекомендації для українських програм: інтеграція мовних модулів із льотними та тренажерними заняттями; адаптивність сценаріїв до рівня підготовки та ресурсів закладу; відтворення реальних професійних умов для розвитку компетентностей, стресостійкості та швидкого ухвалення рішень.

Отже, аналіз британського досвіду демонструє, що ефективна підготовка авіафахівців забезпечується інтеграцією мовної та льотної підготовки, застосуванням scenario-based training і формувального оцінювання, використанням симуляторів, рольових ігор і групових дискусій, що сприяє розвитку професійної комунікативної компетентності, уміння оперативного ухвалення рішень і психологічної стійкості студентів.

Практичні рекомендації:

1. Запровадити мовні модулі в усі льотні та тренажерні заняття для постійного застосування англійської у професійному контексті.

2. Використовувати scenario-based training з ротацією ролей для відпрацювання стандартних, нестандартних і кризових ситуацій.

3. Застосовувати симулятори різного рівня складності для одночасної мовної та льотної підготовки.

4. Упроваджувати формувальне оцінювання з негайним зворотним зв'язком і взаємооцінюванням студентів.

5. Організувати інтегровані групові заняття для розвитку командної взаємодії та соціального інтелекту.

6. Адаптувати сценарії відповідно до рівня підготовки курсантів і ресурсних можливостей навчального закладу.

7. Підвищувати кваліфікацію викладачів через спільну роботу з інструкторами льотної підготовки та роботу зі симуляторами.

8. Використовувати цифрові ресурси для підтримки інтегрованого навчання та контролю прогресу студентів.

Висновки. Проведене дослідження підтвердило, що формування професійної комунікативної компетентності майбутніх авіафахівців потребує інтеграції мовної та льотної підготовки з урахуванням лінгвістичних, професійних і психолінгвістичних компонентів. Розроблена структурно-функціональна модель методології викладання авіаційної англійської мови дозволяє поєднувати навчальні та практичні елементи через scenario-based training, симуляційні технології та формувальне оцінювання, що забезпечує розвиток автоматизованих мовних і поведінкових реакцій у стандартних і нестандартних польотних ситуаціях.

Запропонований підхід сприяє не лише підвищенню точності й ефективності професійного спілкування, а й розвитку стресостійкості, швидкості ухвалення рішень, командної взаємодії та соціального інтелекту студентів. Упровадження інтегрованої методології дозволяє наблизити українські програми підготовки авіафахівців до міжнародних стандартів ICAO, що підвищить їхню практичну релевантність і безпеку польотів.

Перспективи подальших досліджень полягають у:

1. Оптимізації інтеграційних моделей з урахуванням різних категорій авіаперсоналу та специфіки українських навчальних закладів.

2. Розробленні адаптивних сценаріїв для тренажерних занять із використанням цифрових платформ і VR/AR-технологій.

3. Вивченні впливу формувального оцінювання на довготривале закріплення професійних мовних навичок і психолінгвістичної підготовки.

4. Аналізі ефективності поетапного впровадження британського й інших зарубіжних підходів у національну систему авіаційної освіти.

Отже, методологія інтегрованого викладання авіаційної англійської мови є перспективним інструментом удосконалення професійної підготовки авіафахівців та відкриває нові можливості для наукового дослідження у сфері авіаційної освіти та комунікації.

Література

ICAO Doc 9835. Manual on the Implementation of ICAO Language Proficiency Requirements : довідник. Montreal : International Civil Aviation Organization, 2010. 148 с.

Tarnavska T. Techniques of training air traffic controllers conducting flight operations in extreme situations on international air routes (Abstract of PhD dissertation). Ukrainian Engineering-Pedagogical Academy, 2008.

Kovtun O. English proficiency requirements for aircraft operators. National Aviation University, 2017.

Москаленко О. Теоретико-методичні основи підготовки курсантів вищих льотних навчальних закладів до професійної комунікації в особливих умовах : монографія. Київ : НАУ, 2017. 172 с.

Барановська Л. Лінгвістична складова професійної підготовки майбутніх фахівців авіаційної галузі. *Науковий вісник Льотної академії*. Серія «Педагогічні науки». Кропивницький : ЛА НАУ, 2018. Вип. 3. С. 298–303.

Pazyura N. Sociolinguistic aspects of the study of peculiarities of radio communication. *Proceedings of National Aviation University*. 2016. Vol. 67. № 2. P. 126–132.

Vasiukovych O., Petrashchuk O. Rationale for linguistic profile of Aviation English language training course. *Proceedings of National Aviation University*. 2015. Vol. 63. № 2. P. 112–119.

Dongil S., Hyejeong K. English for aviation specific purposes: Need analysis for English proficiency requirements.

Банькова О. Адаптація британського досвіду підготовки авіафахівців до українських умов. *Освітологія*. 2023. № 12. С. 45–52.

Dudley-Evans T., St John M. J. *Developments in English for Specific Purposes: A multi-disciplinary approach*. Cambridge : Cambridge University Press, 1998. 238 p.

Васюкович О. Формування професійно орієнтованих мовленнєвих умінь в авіадиспетчерів : дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2015. 180 с.

UK English language requirements for aviation personnel / Civil Aviation Authority. London, 2020. 56 p.

FAA Industry Training Standards (FITS) Program: Course Developers Guide. Federal Aviation Administration. U.S. Department of Transportation, 2022. 56 с.

Cumming A. ESL/EFL instructors' practices for writing assessment: specific purposes or general purposes? *Language Testing*. 2001. Vol. 18. № 2.

Кириченко А. Лінгвістичний аспект авіаційного радіотелефонного дискурсу : монографія. Київ, 2013. С. 63.

Methodology of teaching aviation english

Zhuk Iryna

Senior Lecturer at the Department of Aviation English
Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University, Kharkiv, Ukraine

Yerastova-Mykhalus Inna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of Aviation English
Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University, Kharkiv, Ukraine

Zhuravlova Nadiia

Senior Lecturer at the Department of Aviation English
Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University, Kharkiv, Ukraine

---

The intensive development of international aviation and the strengthening of flight safety requirements highlight the need to form professional communicative competence in future aviation specialists in accordance with ICAO standards. The aim of this article is the theoretical substantiation and development of a structural-

functional model of the methodology for teaching aviation English, integrated with professional training. The study employs the analysis of ICAO regulatory documents, a comparative-pedagogical analysis of British and Ukrainian experience, the generalization of practical teaching results, as well as the method of pedagogical modeling.

The article substantiates the necessity of integrating linguistic, professional, and psycholinguistic components in training, reveals the role of scenario-based training, simulation technologies, and formative assessment as tools for developing automated linguistic and behavioral responses in standard and non-standard flight situations. The British experience of organically combining language and flight training is analyzed, and the possibilities of its adaptation in Ukrainian higher education institutions are identified.

The proposed authorial model includes target, content, procedural, and diagnostic components and is based on the principles of professional relevance, safety orientation, integrativity, and adaptability. The research results demonstrate that the implementation of an integrated methodology contributes to increased efficiency of language training, development of stress resistance, and the assurance of safe professional activity of aviation personnel.

Keywords: *methodology of teaching aviation English, integration of language and flight training, professional communicative competence, ICAO standards, formative assessment, simulation-based training.*

References

CAO Doc 9835. *Manual on the Implementation of ICAO Language Proficiency Requirements: dovidnyk.* Montreal: International Civil Aviation Organization, 2010. 148 p.

Tarnavska, T. V. (2008). Techniques of training air traffic controllers conducting flight operations in extreme situations on international air routes (Abstract of PhD dissertation). Ukrainian Engineering-Pedagogical Academy.

Kovtun, O. V. (2017). English proficiency requirements for aircraft operators. National Aviation University.

Moskalenko, O. V. (2017). Teoretyko-metodychni osnovy pidhotovky kursantiv vyshchyykh lotnykh navchalnykh zakladiv do profesiinoi komunikatsii v osoblyvykh umovakh [Theoretical and methodological foundations of training cadets of higher flight educational institutions for professional communication in special conditions]. National Aviation University. [in Ukrainian].

Baranovska, L. V. (2018). Lihvistychna skladova profesiinoi pidhotovky maibutnykh fakhivtsiv aviatsiinoi haluzi [Linguistic component of professional training of future aviation specialists]. *Naukovyi visnyk Lotnoi akademii. Seriya: Pedagogichni nauky*, (3), 298–303. [in Ukrainian].

Pazyura, N. (2016). Sociolinguistic aspects of the study of peculiarities of radio communication. *Proceedings of National Aviation University*, 67(2), 126–132.

Vasiukovych, O., & Petrashchuk, O. (2015). Rationale for linguistic profile of aviation English language training course. *Proceedings of National Aviation University*, 63(2), 112–119. [in Ukrainian].

Dongil, S., & Hyejeong, K. (n.d.). English for aviation specific purposes: Need analysis for English proficiency requirements.

Bankova, O. (2023). Adaptatsiia brytanskoho dosvidu pidhotovky aviafakhivtsiv do ukrainskykh umov [Adaptation of British experience of training aviation specialists to Ukrainian conditions]. *Osvitohhiia*, (12), 45–52. [in Ukrainian].

Dudley-Evans, T., & St John, M. J. (1998). *Developments in English for specific purposes: A multi-disciplinary approach.* Cambridge University Press.

Vasiukovych, O. (2015). Formuvannia profesiino orientovanykh movlennievyykh umin u aviadispetcheriv [Formation of professionally oriented speech skills in air traffic controllers]. (PhD dissertation). [in Ukrainian].

Civil Aviation Authority. (2020). UK English language requirements for aviation personnel.

Federal Aviation Administration. (2022). FAA industry training standards (FITS) program: Course developers guide. U.S. Department of Transportation.

Cumming, A. (2001). ESL/EFL instructors' practices for writing assessment: Specific purposes or general purposes? *Language Testing*, 18(2).

Kyrychenko, A. H. (2013). Lihvistychnyi aspekt aviatsiinoho radiotelefonnoho dyskursu [Linguistic aspect of aviation radiotelephony discourse]. Kyiv. [in Ukrainian].

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу
(CC BY 4.0)

Received: February 28, 2026

Accepted: March 23, 2026

Published: April 22, 2026